

Doktorandská vedecká konferencia

Zborník abstraktov

JUVENILIA PAEDAGOGICA 2023
AKTUÁLNE TEORETICKÉ A VÝSKUMNÉ OTÁZKY
PEDAGOGIKY V KONCEPTOCH DIZERTAČNÝCH PRÁČ
DOKTORANDOV

13. ročník
10. február 2023

Trnavská univerzita v Trnave
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogických štúdií

JUVENILIA PAEDAGOGICA 2023

***AKTUÁLNE TEORETICKÉ A VÝSKUMNÉ OTÁZKY
PEDAGOGIKY V KONCEPTOCH DIZERTAČNÝCH
PRÁC DOKTORANDOV***

Študentská vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou

Zborník abstraktov

10. február 2023

Trnava

Zborník abstraktov je súčasťou plánovaného elektronického zborníka JUVENILIA PAEDAGOGICA 2023 zo študentskej vedeckej konferencie *Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky v konceptoch dizertačných prác doktorandov*, ktorá sa koná dňa 10. 2. 2023 na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave pod záštitou dekanke doc. Ing. Viera Peterkovej, PhD.

Vedeckí garanti konferencie:

prof. PhDr. Ing. Blanka KUDLÁČOVÁ, PhD.
prof. PhDr. Viktor LECHTA, PhD.
prof. PhDr. Rastislav NEMEC, PhD.
prof. Mgr. Peter HALAMA, PhD.
doc. PaedDr. Nad'a BIZOVÁ, PhD.
doc. Mgr. Martin BRESTOVANSKÝ, PhD.
doc. PaedDr. Martin DOJČÁR, PhD.
doc. PaedDr. Ľubica PREDANOCYOVÁ, PhD.
doc. PhDr. Andrej RAJSKÝ, PhD.
Mgr. Bc. Libor JUHAŇÁK, PhD.

Organizačný výbor konferencie:

PhDr. Ivana ŠUHAJDOVÁ, PhD.
Mgr. Romana MARTINCOVÁ, PhD.
Mgr. Annamária ADAMČÍKOVÁ
Mgr. Evelýn JANEČKOVÁ
Mgr. Alexandra LENGYELOVÁ
Bc. Luigi ECKERT
Bc. Viktória PLÁNKOVÁ
Bc. Erika SOVÍKOVÁ
Bc. Michaela TEJBUSOVÁ

Kontaktné údaje:

Katedra pedagogických štúdií
Pedagogická fakulta
Trnavská univerzita
Priemyselná 4
918 43 Trnava

E-mail: konferenciadoktorandovkps@gmail.com

© Autori

Za jazykovú stránku jednotlivých príspevkov zodpovedajú autori.

ZOZNAM ZÚČASTNENÝCH UNIVERZÍT

**Trnavská univerzita
v Trnave**

**Univerzita
Karlova, Praha**

**Univerzita Mateja Bela
v Banskej Bystrici**

**Masarykova
univerzita, Brno**

**Univerzita
Komenského, Bratislava**

**Západočeská
univerzita v Plzni**

**Univerzita Konštantína
Filozofa v Nitre**

**Prešovská
univerzita
v Prešove**

Program konferencie

10:00-10:15 Prestávka

11:00-12:00 Obedová
prestávka

13:00-13:10 Prestávka

14:30 Záver konferencie
Aula

8:45-9:00 Registrácia
účastníkov

9.00-9.15 Otvorenie
konferencie
Aula

9:15-10:00 Prednáška prof.
Mgr. Peter Halama, PhD.
+ diskusia
Aula

10:15-11:00 Prednáška
Mgr. Bc. Libor Juhaňák,
PhD. + diskusia
Aula

12:00-13:00 Rokovanie
v sekciách 1. časť
Rôzne priestory

13:10-14:10 Rokovanie
v sekciách 2. časť
Rôzne miestnosti

OBSAH

POZVANÉ PREDNÁŠKY

Prof. Mgr. Peter HALAMA, PhD. (FF TU v Trnave)

Otvorená veda ako nástroj prekonania replikačnej krízy v empirických vedách

Mgr. Bc. Libor JUHAŇÁK, PhD. (FF, MUNI, Brno)

Statistika nebo data science? Nové směry kvantitativního výzkumu v pedagogických vědách

SEKCIA 1

Mgr. Anna ĎURECHOVÁ:

Podpora duševného zdravia učiteľov v kontexte profesijného andragogického poradenstva – analýza teoretických východísk pre návrh modulového vzdelávania

Mgr. Svetlana KOŠKOVÁ:

Súčasný stav vzdelávania utečencov v SR

Mgr. Mária SKALIČANOVÁ:

Migrácia pred vojnou ako rizikový faktor ovplyvňujúci kvalitu života seniora

Mgr. Alexandra LENGYELOVÁ:

Komparácia tradičných trestov s alternatívnymi trestami v kontexte penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti o mladistvých v intenciách sociálnej pedagogiky

Mgr. Mária OLEJÁROVÁ:

Rozvíjanie komunikácie u detí s hydrocefalom v ranom veku v intenciách špeciálneho pedagóga

Mgr. Annamária ADAMČÍKOVÁ:

Pedagogický model pravidelného stretávania saleziánov s mládežou v ilegalite počas totalitného obdobia

SEKCIA 2

Mgr. Boris NYKL:

Obnova diela skladateľa Jana Thenyho a jeho využití v hudební pedagogice

Mgr. Lukáš FILIPPI, DiS.:

Výzkum v pěvecké pedagogice - limity mluvení o zpěvu

Mgr. art. Erika MIKLÓŠOVÁ:

Prezentácia výtvarno - edukačného projektu a jeho aplikácia do vyučovacieho procesu v rámci zážitkovej pedagogiky

Mgr. Katarína ŠTETINOVÁ, DiS. art.:

Diagnostikovanie základných pohybových kompetencií žiakov primárneho stupňa vzdelávania

PaedDr. Ján JAKUBÍK:

Vplyv detskej atletiky a atletických hier na rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti u žiakov v primárnom vzdelávaní

Anna KOCOT:

Eating habits of third graders - Research report

SEKCIA 3

PhDr. Jiří ŠOBR:

Dante a Komenský: Prostor a poznávání světa

Mgr. Ingrida REVAJOVÁ:

Včasná čitateľská gramotnosť v slovensko-nemeckom edukačnom kontexte

Mgr. Tomáš LORMAN:

Linguistic Complexity as a Dimension of Foreign Language Proficiency: Written English Performance of Czech Secondary Technical School Students

Mgr. Petra PAŤCHOVÁ:

Možnosti výskumu percepce a interpretce multimediálního textu a jeho teoretické ukotvení

PaedDr. Monika GREGUŠOVÁ:

Vyučovanie verzus učenie sa matematiky v primárnom stupni vzdelávania: výskum kognitívnych a afektívnych aspektov osvojovania si matematického kurikula z pohľadu učiteľa a žiaka

Mgr. Jozef SOPOLIGA:

Využitie q-metodológie pri skúmaní názorov učiteľov o zavádzaní inovácií v škole

SEKCIA 4

PaedDr. Žaneta GUŽÍKOVÁ:

Pozície učiteliek a ich špecifiká vo využívaní digitálnych technológií v materskej škole

Mgr. Filip FRANK:

Transformace testovací sady úloh z prostředí Lego Mindstorms EV3 do prostředí Scratch

Mgr. Miroslav ZÍKA:

Imerzní virtuální prostředí jako didaktický prostředek pro výuku studentů učitelství

Mgr. Stanislava SLOVÁKOVÁ:

Stratégie rozvoja a podporovanie sebaregulácie učenia sa s dôrazom na spôsob plánovania a realizovania procesu výučby v primárnom vzdelávaní

Mgr. Mária PAPPOVÁ:

Teoretická analýza vzdelávacích potrieb riaditeľov škôl v Slovenskej republike v komparácii so zahraničím

Mgr. Evelýn JANEČKOVÁ:

Úvod do problematiky latinskoamerického vzdelávania v čase pandémie COVID-19

SEKCIA 5

Bc. Viktória PLÁNKOVÁ:

Súvislosti medzi konšpiračnými teóriami a pravicovým autoritárstvom

Bc. Lenka BACHRATÁ:

Dialogické vyučovanie ako stratégia hodnotovej reflexie na hodinách ETV

Bc. Michaela TEJBUSOVÁ:

Skúmanie zvládania záťažových situácií a odolnosti u študentov sociálnej pedagogiky a vychovávateľstva

ABSTRAKTY

POZVANÉ PREDNÁŠKY

Otvorená veda ako nástroj prekonania replikačnej krízy v empirických vedách.

Prof. Mgr. PETER HALAMA, PhD.
(FF TU, Trnava, SK)

V posledných dvoch dekádach sa objavujú snahy systematicky replikovať všeobecne akceptované poznatky v rôznych oblastiach vedy, pričom táto snaha nie je vždy úspešná. Miera replikácie je často taká nízka, že sa hovorí o tzv. replikačnej kríze sprevádzanej znižovaním dôvery vo vedu. V prednáške sa diskutujú možné dôvody replikačnej krízy na strane vedy ako sú nedokonalé či nevhodné štatistické metódy, publikačné skreslenie na strane časopisov a aj samotných vedcov, pochybné výskumné praktiky atď. V prednáške budú ďalej predstavené metódy, ktoré si veda vytvorila s cieľom zvýšiť replikovateľnosť vedeckých poznatkov a to na strane štatistických postupov, samotného výskumníka a najmä vednej politiky. Tá súvisí so vznikom tzv. otvorenej vedy, ktorá vznikla ako odpoveď na replikačnú krízu a zahŕňa viacero metód smerujúcich k zvýšeniu transparentnosti a k znižovaniu publikačného skreslenia, napr. zdieľanie dát a výskumných materiálov, predregistrácia hypotéz či registrované reporty ako samostatná forma vedeckých článkov.

Statistika nebo data science? Nové směry kvantitativního výzkumu v pedagogických vědách

Mgr. Bc. LIBOR JUHAŇÁK, PhD.
(FF, MUNI, Brno, CZ)

Především v posledních deseti letech můžeme sledovat výrazně zvýšený zájem výzkumníků o oblast označovanou jako data science či datová věda, která se zaměřuje na rozvoj a využívání nových či méně obvyklých analytických metod, než které jsou běžné v rámci „tradiční“ statistiky. V řadě vědních disciplín se tak v současnosti postupně formují specifické výzkumné směry, které se zaměřují právě na tyto datově a výpočetně intenzivní výzkumné metody. Výjimkou nejsou ani pedagogické vědy, kde se v posledních letech ustanovily oblasti označované jako analytika učení (learning analytics) a data mining ve vzdělávání (educational data mining). Přednáška nabídne základní představení těchto dvou výzkumných směrů a nastíní hlavní výzkumné metody a techniky analýzy dat používané výzkumníky v těchto oblastech. Dále se přednáška zaměří na nejvýznamnější směry výzkumu napříč analytikou učení a data miningem ve vzdělávání včetně představení příkladů konkrétních analýz realizovaných v kontextu výzkumu učení v online vzdělávacích systémech.

Mgr. Anna ĎURECHOVÁ (UMB, Banská Bystrica, SK)

Podpora duševného zdravia učiteľov v kontexte profesijného andragogického poradenstva – analýza teoretických východísk pre návrh modulového vzdelávania

Učítelia sú považovaní za kľúčové osoby, ktoré sú spoluzodpovedné za akademické výsledky svojich žiakov, ako aj za ich emocionálny a sociálny rozvoj (Jedlička, 2018). Výkon ich profesie si vyžaduje vysokú emocionálnu zaangažovanosť, pričom najnovšie štúdie o dopade migračnej krízy a pandémie COVID-19 na duševné zdravie slovenských učiteľov, deklarujú vysokú úroveň ich pracovnej záťaže a výskyt rôznych emocionálnych problémov (Ostertágová, 2022; Ďuríková, 2021; Petřík a kol., 2022). Vzhľadom na dlhodobý nedostatok podpory ich duševného zdravia (CTVI SR, 2022; NCZISK, 2022; MINEDU, 2022) je cieľom nášho príspevku teoreticky analyzovať a identifikovať protektívne premenné duševného zdravia učiteľov, ktorých úroveň možno facilitovať edukáciou prostredníctvom profesijného andragogického poradenstva. Uvedené východiská vytvoria základ pre empirické preskúmanie a návrh modulového vzdelávania pre podporu duševného zdravia učiteľov.

Kľúčové slová: andragogické poradenstvo, duševné zdravie učiteľov, stratégie regulácie emócií, emocionálna inteligencia, modulové vzdelávanie

Mgr. Svetlana KOŠKOVÁ (UNIPO, Prešov, SK)

Súčasný stav vzdelávania utečencov v SR

V súvislosti s geopolitickou situáciou na Ukrajine sme boli konfrontovaní so zabezpečením vzdelávania pre maloletých utečencov v našich podmienkach. International Organization for Migration (IOM) vo svojej správe uvádza, že nárast migrácie určuje smerovanie globálnych otázok v tomto storočí a pripravenosť jednotlivých štátov má v sebe odrážať všetky faktory migrácie. Kľúčovým je pojem utečenec, ktorý definuje postupy v oblasti vzdelávania, sociálneho a zdravotníckeho zabezpečenia a ďalších súvisiacich oblastí.

Cieľom príspevku je analyzovať stav vzdelávania utečencov z Ukrajiny s dôrazom na 1) vzdelávanie maloletých utečencov v slovenských ZŠ, 2) názory rodičov ukrajinských utečencov na pripravenosť ZŠ na ich vzdelávanie, 3) názory učiteľov na podporu štátu pri zabezpečení vzdelávania ukrajinských utečencov.

Kľúčové slová: maloletí utečenci, vzdelávanie maloletých utečencov, ukrajinskí utečenci.

Mgr. Mária SKALIČANOVÁ (UK, Bratislava, SK)

Migrácia pred vojnou ako rizikový faktor ovplyvňujúci kvalitu života seniora

Migrácie je celospoločenský fenomén, ktorý vplýva na sociálne, psychické aj ekonomické aspekty života. Cieľom nášho projektu je identifikovať vplyv migrácie pred vojnou na Ukrajinu ako faktoru ovplyvňujúceho psychické zdravie človeka v staršej dospelosti. Zistenia o dopade migrácie na psychické zdravie Ukrajincov utekajúcich do krajín európskej únie sú

nedostatočne. Kvalitatívny výskum sa zameriava na identifikácie znakov zmeny psychického zdravia a kvality života u starších dospelých. Deskriptívna, multiprípadová štúdia klientov Humanitárneho centra v Gabčíkove má za cieľ popísať psychické prežívanie migrantov. Výskumný súbor je dostupný. Výskumný súbor budú tvoriť dvaja muži a dve ženy od 65 rokov, ubytovaní v HC Gabčíkovo. Dáta pre výskum získame zo zúčastneného pozorovania, fenomenologického rozhovoru a analýzy dokumentov s názvom Individuálny rozvoj klienta. Predpokladáme, že identifikujeme spoločné znaky ako reakcie na krízovú situáciu a zmapujeme individuálne potreby klientov, pre zlepšenie ich psychického prežívania. Zistenia môžu byť použité a zakomponované v pracovnom nástroji pre sociálnych pracovníkov v humanitárnom centre za účelom zjednodušenia ich práce pri vytváraní dobrej klímy v centre.

Kľúčové slová: Migrácia, starší dospelí, dopady migrácie, psychické zdravie, postmigračný stres

Mgr. Alexandra LENGYELOVÁ (TU, Trnava, SK)

Komparácia tradičných trestov s alternatívnymi trestami v kontexte penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti o mladistvých v intenciách sociálnej pedagogiky

Príspevok sa zaoberá tradičným modelom ukladania trestov podľa platnej legislatívy Slovenskej republiky a alternatívnymi trestami ukladaných mladistvým páchatelom trestnej činnosti. Zameriava sa na vymedzenie a komparáciu tradičných trestov s alternatívnymi trestami s ohľadom na ich definovanie, ciele, funkcie, úlohy a vplyv na mladistvých spojené a podložené štatistickými ukazovateľmi za posledných päť rokov v Slovenskej republike. Dôležitým aspektom je ukotvenie sociálneho pedagóga v penitenciárnej starostlivosti a postpenitenciárnej starostlivosti o mladistvých, nakoľko kompetencie sociálneho pedagóga nachádzame vo využití alternatívnych trestov, tak ako aj v tradičnom modeli trestania. Príspevok má teoretický charakter na základe doplnenia teoretickej časti dizertačnej práce. Cieľom je vymedziť rozdiely medzi tradičnými trestami a alternatívnymi trestami a ukotviť pozíciu a profesiu sociálneho pedagóga v penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti o mladistvých páchatelov trestnej činnosti.

Kľúčové slová: tradičný model trestania, alternatívne tresty, penitenciárna starostlivosť, postpenitenciárna starostlivosť, mladistvý páchatel trestnej činnosti, sociálny pedagóg

Mgr. Mária OLEJÁROVÁ (UNIPO, Prešov, SK)

Rozvíjanie komunikácie u detí s hydrocefalom v ranom veku v intenciách špeciálneho pedagóga

Prezentovaný príspevok sa zaoberá problematikou rozvíjania komunikácie detí s hydrocefalom v ranom veku. Klinický obraz hydrocefalu je variabilný, preto hovoríme o symptomatických poruchách reči. Cieľom príspevku je teoretické spracovanie poznatkov problematiky narušenej komunikačnej schopností detí s hydrocefalom v ranom veku a návrh riešenia výskumu orientovaného na možnosti rozvíjania komunikačných zručností týchto detí. Design výskumu je navrhovaný ako kvalitatívno-kvantitatívna štúdia orientovaná na troch respondentov v ranom veku (od 26 – 36 mesiacov) s diagnózou postnatálny hydrocefalus so zavedeným shantom a možnosťou absolvovania intenzívnej intervencie po dobu päť dní v týždni počas šiestich

mesiacov. Výstupom z výskumu bude návrh metodiky zameranej na podporu komunikačných zručností detí s hydrocefalom v ranom veku aplikovateľný v špeciálnopedagogickej praxi.

Kľúčové slová: hydrocefalus; narušená komunikačná schopnosť; symptomatické poruchy reči; plasticita CNS; raný vek.

Mgr. Annamária ADAMČÍKOVÁ (TU, Trnava, SK)

Pedagogický model pravidelného stretávania saleziánov s mládežou v ilegalite počas totalitného obdobia

Predmetom príspevku bude aplikovanie princípov saleziánskej pedagogiky na území Slovenska v období vlády Komunistickej strany Československa na príklade tajných systematických mládežníckych stretnutí, familiárne nazývaných ako „stretká“. Príspevok pojednáva o fenoméne mládežníckych stretnutí vo veľmi špecifickom období, kedy pedagogická činnosť Saleziánov dona Bosca bola oficiálne obmedzená a znemožnená. Odpovedá na otázku, prečo tieto tajné „stretká“ môžeme chápať ako priestor, kde sa saleziáni mohli v duchu preventívneho systému podieľať na výchove mládeže. Zároveň sa autorka pokúša problematiku datovať, stanovuje si kategórie, ktoré bude sledovať na základe pôvodných prameňov dona Bosca a ktoré sa následne pokúsi identifikovať v slovenskom kontexte v skúmanom období, ďalej poskytuje prehľad možných zdrojov informácií, potrebných pre výskum a toto všetko dopĺňa o návrh metodológie, ktorá bude použitá vo výskume dizertačnej práce.

Kľúčové slová: saleziáni, totalita, mládežnícke stretnutia, saleziánska pedagogika, Slovensko.

Mgr. Boris NYKL (UK, Praha, CZ)

Obnova díla skladatele Jana Theyho a jeho využití v hudební pedagogice

Příspěvek je zaměřen na obnovu hudebního díla Jana Theyho, skladatele přelomu 18. a 19. století. K tomu, aby dílo bylo možné číst, kriticky zhodnotit a provádět, je třeba provést jeho transkripci. Tento proces podléhá vlastním zákonitostem vycházejícím z poznatků zejména notografických a historických. Zpracovaný notový zápis je dále analyzován dle postupů komplexní analýzy uměleckého, a v tomto případě hudebního díla. Tato analýza je opřena o kvalitativní zkoumání vlastností díla jakožto uměleckého artefaktu a jejím výsledkem je estetické zhodnocení díla. Odtud vychází i navazující hodnocení pedagogické a umělecko interpretační, od něhož se odvíjí pedagogická a umělecká interpretace. Poté je možno přikročit k výzkumu pedagogickému, zaměřenému na uplatnění zpracovaného díla v hudební pedagogice. Příklady výzkumné práce a koncept následného výzkumu jsou součástí příspěvku.

Klíčová slova: Jan They, komplexní analýza, spartace, hudební pedagogika

Mgr. Lukáš FILIPPI, DiS. (ZČU, Plzeň, CZ)

Výzkum v pěvecké pedagogice - limity mluvení o zpěvu

Můj příspěvek si klade za cíl položit otázku, kde leží limity toho, co nám v pěvecké pedagogice mluvení o zpěvu může poskytnout. Má disertační práce se zabývá strukturací mužského pěveckého hlasu pomocí falzetového výcviku. V rámci disertační práce jsem si vytyčil za cíl vést rozhovory s pěveckými pedagogy. Při sestavování otázek však počalo být jasné, že v průběhu rozhovorů musí dojít k praktickým ukázkám zpěvu. Nejen kvůli nejednoznačnosti terminologie v pěvecké pedagogice (falzet, hlavový tón, fistule, voix mixte), ale kvůli specifickému slovníku, který si většina pedagogů při své praxi vytvoří. Co znamená pro konkrétní pedagogy tzv. „opřený tón“, „zpěv na dechu“ či „voix mixte“? Ve svém příspěvku vycházím nejen z pěvecko-pedagogické literatury, ale také ze svých zkušeností studenta klasického zpěvu na Pražské konzervatoři.

Klíčová slova: Falzet, pěvecký výcvik, rozhovor, mluvení o zpěvu, Falsetto, vocal training, interview, talking about singing,

Mgr. art. Erika MIKLÓŠOVÁ (UK, Bratislava, SK)

Prezentácia výtvarno - edukačného projektu a jeho aplikácia do vyučovacieho procesu v rámci zážitkovej pedagogiky

Príspevok oboznamuje čitateľa s výtvarno - edukačným projektom, ktorý má potenciál byť aplikovaný do vyučovacieho procesu. Projekt čerpá z kurikula predmetu Prvouka a využíva prvky zo zážitkovej pedagogiky.

Kľúčové slová: Zážitková pedagogika, vyučovací proces, vizuálne umenie, Prvouka, základné školstvo

Mgr. Katarína ŠTETINOVÁ, DiS. art. (UNIPO, Prešov, SK)

Diagnostikovanie základných pohybových kompetencií žiakov primárneho stupňa vzdelávania

Aktuálna úloha skúmania pohybových kompetencií v telesnej a športovej výchove je zameraná na efekty motorického učenia, teda na pohybové zručnosti žiakov primárneho stupňa vzdelávania v podmienkach edukácie. Diagnostikovanie základných pohybových kompetencií v telesnej a športovej výchove nám v súčasnosti umožňuje testová batéria MOBAK. Táto testová batéria by mohla byť vhodným testovacím nástrojom na jednoduché zistenie a posúdenie úrovne kompetenčných oblastí u chlapcov a dievčat mladšieho školského veku v rámci praxe. Získané informácie z jednotlivých testových položiek by mohli učiteľom pomôcť prispôbiť vyučovacie stratégie potrebám žiakov. Cieľom nášho výskumu je zistiť a porovnať úroveň základných pohybových zručností medzi žiakmi prvého a druhého ročníka ($n = 285$; chlapcov = 152, dievčat = 133) použitím testovej batérie MOBAK 1-2.

Tento príspevok je čiastkovým výstupom grantového projektu VEGA č. 1/0162/22 s názvom „Pohybové kompetencie žiakov v kontexte primárneho vzdelávania - determinanty a možnosti stimulácie.“

Kľúčové slová: pohybové zručnosti; mladší školský vek; pohybové kompetencie; MOBAK 1-2.

PaedDr. Ján JAKUBÍK (UKF, Nitra, SK)

Vplyv detskej atletiky a atletických hier na rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti u žiakov v primárnom vzdelávaní

Cieľom výskumnej práce bolo prostredníctvom vytvorenia a implementovania atletického programu overiť a poukázať na vplyv detskej atletiky a atletických hier na všeobecnú pohybovú výkonnosť žiakov v primárnom vzdelávaní. Výskum sme realizovali pomocou dvojskupinového časovo súbežného experimentu, v ktorom experimentálnu aj kontrolnú skupinu tvorilo zhodne po 35 probandov vo veku 7 – 8 rokov. Na získanie vybraných ukazovateľov úrovne všeobecnej pohybovej výkonnosti probandov sme využili 5 kondičných a 5 koordinačných testov. Pri vyhodnocovaní efektivity nami zostaveného 10-mesačného experimentálneho programu sme využili porovnávaciu analýzu prostredníctvom neparametrických štatistických metód: Wilcoxonov a Mann-Whitneyov test. Pri posudzovaní významnosti rozdielov v prograse výkonov oboch skupín počas experimentálneho obdobia sme zistili, že experimentálna skupina dosiahla v porovnaní s kontrolnou skupinou štatisticky významnejšie zmeny v prípade 8-mich z celkových 10-tich sledovaných ukazovateľov. K výraznejšiemu zlepšeniu výkonov v experimentálnej skupine došlo v kondičných testoch: trojminútový beh, skok do diaľky z miesta, hod plnou loptou, člnkový beh 4 x 10 m a ľah – sed, ďalej v koordinačných testoch: zastavenie kotúľajúcej sa lopty, hod na presnosť a beh k métam. Evidovali sme tak vyššiu efektivitu pôsobenia experimentálneho činiteľa na všeobecnú pohybovú výkonnosť žiakov ako v prípade kontrolného podnetu. Touto prácou sme chceli poukázať na vplyv a možnosti využitia atletického programu ako novej alternatívy naplnenia obsahu vyučovania telesnej výchovy v rámci disponibilnej hodiny ale aj ako vhodného obsahu vyučovania v rámci tradičnej dvojhodinovej dotácie tohto predmetu v primárnom vzdelávaní.

Kľúčové slová: Detská atletika, atletické hry, všeobecná pohybová výkonnosť, primárne vzdelávanie.

Anna KOCOT (UNIPO, Prešov, SK)

Eating habits of third graders - Research report

The frequency of overweight and obesity in childhood makes it necessary to control children's eating habits from an early age. Apart from parents, schools are the places shaping eating habits. When choosing food, young students are not able to be guided by the nutritional values in them and they do not know what to use to provide the body with the necessary micro and macro elements. A poor diet will translate into a long-term deficiency or excess of nutrients, and this can lead to many diseases and undesirable health effects. Eating habits that develop during childhood tend to persist throughout life, so early identification and control is essential. Results: Incorrect eating habits in early school age children have been found. More than half of the third graders eat the wrong number of meals a day. The vast majority of respondents took lunch prepared by their parents to school. Most often they were sandwiches. A large percentage of children like to snack and eagerly choose sweets (candies and bars) as snacks, 1/3 of the respondents drink water, but most often children eat sweet fruit juices. Most of the children eat lunch at home. 10% of the respondents do not eat vegetables at all, 1/3 of the third graders eat them every day. Conclusions: Research has shown that third-graders from Częstochowa sometimes make dietary mistakes. The most common mistake is eating too few meals a day (2 or 3), as well as snacking on sweets between meals and buying them in the school machine. Children also drink large amounts of fruit juices.

Keywords: nutrition, children, third graders, primary school

PhDr. Jiří ŠOBR (UK, Praha, CZ)

Dante a Komenský: Prostor a poznávání světa

Předkládaný příspěvek vychází z dlouhodobého zájmu o dílo Danta Alighieriho a snahy hledání nových spojníc mezi dílem tohoto evropského básníka, myslitele a filosofa s tvorbou dalších stěžejních osobností evropského vědění, zde s užším přihlédnutím k Janu Amosi Komenskému. Jedním z hlavních motivů díla Dantova je prostor utvářený v duchu středověké kosmologie – geocentrická teorie a sférická soustava. Charakteristickým rysem pro Komenského i Danta je pak pohyb poutníka skrze kruhy a následná vertikalizace – dosažení nejvyššího cíle. Putování prostorem se děje za pomoci průvodce, který je poutníkovi rádcem. Prostor samotný je konstruován otiskem aktuální reality, popř. historickými momenty. U obou autorů je tak potřeba pracovat s prostorem jakožto s pojmem fyzikálním, ale i psychologickým, přijmout jej rovněž v rovině socio-kulturní a samozřejmě i jako odraz aktuální reality. Cílem příspěvku je nejen poukázat na paralely mezi oběma autory, ale také na skutečnost, že myšlenky středověku zůstaly mezi mysliteli zachovány navzdory téměř čtyřem staletím.

Klíčová slova: duše, prostor, putování, Jan Amos Komenský, Dante Alighieri, labyrint

Mgr. Ingrida REVAJOVÁ (UK, Bratislava, SK)

Včasná čitateľ'ská gramotnosť v slovensko-nemeckom edukačnom kontexte

Predložený príspevok sa bude zaoberať rozvojom predškolskej čitateľ'skej gramotnosti vo viacjazyčnom (slovensko-nemeckom) pedagogickom kontexte spolu so svojimi špecifikami. Čítanie predstavuje kľúčovú alebo základnú kompetenciu ako sa v živote vzdelávať, a takisto predstavuje jeden z dôležitých elementov pri učení sa cudzieho jazyka. Doterajšie výskumy a aj pedagogická skúsenosť ukazuje, že deti, ktorým sa venoval čas na čítanie, disponujú širšou slovnou zásobou a lepšími jazykovými schopnosťami ako deti, ktorým sa nevenoval čas na čítanie. V príspevku budú načrtnuté ťažiskové pojmy týkajúce sa literárnej gramotnosti vo viacjazyčnom predprimárnom kontexte. Rozvoj tejto kompetencie závisí predovšetkým od podnetného edukačného prostredia, v ktorom sa dieťa nachádza, vzdeláva a aj celostne rozvíja. Svoju pozornosť budeme venovať metodicko-didaktickým prístupom a podnetom, ktoré sú kľúčové v rámci skorej výučby nemeckého jazyka ako cudzieho a majú pozitívny vplyv na rozvoj včasnej čitateľ'skej gramotnosti. Predložené podnety vznikli na základe pozorovaní z vlastnej pedagogicko-didaktickej praxe vo viacjazyčnej škôlke.

Kľúčové slová: predškolská čitateľ'ská gramotnosť, detská literatúra, skorá výučba nemeckého jazyka ako cudzieho, rozvoj včasnej čitateľ'skej gramotnosti vo viacjazyčnej materskej škôlke

Mgr. Tomáš LORMAN (UK, Praha, CZ)

Linguistic Complexity as a Dimension of Foreign Language Proficiency: Written English Performance of Czech Secondary Technical School Students

The project focuses on complexity (rather than accuracy) of written production as a measure of L2 proficiency in English. The theoretical part explores how complexity may be assessed while the practical part aims to investigate how complexity in L2 writing may be improved.

The practical part employs the methodology of learner corpus research based on contrastive interlanguage analysis (Granger, 1998a) of works written by students at a Czech secondary technical school and A-level essays included in the Louvain Corpus of Native English Essays 'LOCNESS' (Granger, 1998b). This analysis is further supported by application of the New General Service List produced by Lancaster University (Brezina and Gablasova, 2015). The preliminary results show low level of structural complexity, limited vocabulary range and overuse of frequent words.

The results of the analysis are further used as a basis for systematic pedagogical interventions in a longitudinal experimental action research.

Keywords: corpus linguistics, applied linguistics, complexity, written production, L2, proficiency, secondary technical school, learner corpus research, contrastive interlanguage analysis, pedagogical interventions, action research, experiment

Mgr. Petra PAŤCHOVÁ (UK, Praha, CZ)

Možnosti výzkumu percepce a interpretace multimediálního textu a jeho teoretické ukotvení

Cílem příspěvku je podat přehled o výzkumech zabývajících se verbálním a vizuálním znakem jako sémiotickou jednotkou a jeho významem pro pochopení multimediálního textu. Dále si klademe za cíl představit metodologii výzkumu, která kombinuje tradiční práci s textem a využití eye-trackingu, přístroje na zaznamenávání očních pohybů. Vycházíme z poznatků nashromážděných pro potřeby disertační práce, jejímž tématem je význam verbálního a vizuálního znaku v procesu percepce a interpretace textu žákem 2. stupně základní školy. Studie je založena na předpokladu, že multimediální text obsahující záměrnou kombinaci verbálního a vizuálního znaku umožňuje lepší porozumění textu než text bez vizuální složky, což vyplývá i z analýzy české a zahraniční literatury na dané téma.

Klíčové slová: percepce, interpretace, porozumění textu, multimediální text, eye-tracking, vizuální znak, verbální znak

PaedDr. Monika GREGUŠOVÁ (UNIPO, Prešov, SK)

Vyučovanie verzus učenie sa matematiky v primárnom stupni vzdelávania: výskum kognitívnych a afektívnych aspektov osvojovania si matematického kurikula z pohľadu učiteľa a žiaka

V príspevku je pozornosť zameraná na prezentovanie, analýzu a kvantitatívne vyhodnotenie výsledkov testovania vstupných a výstupných vedomostí žiakov vybraných 4. ročníkov základnej školy z matematiky s dôrazom na jednotlivé kognitívne úrovne v kontexte s

revidovanou Bloomovou taxonómiou. Zámerom príspevku je porovnať úroveň dosiahnutých matematických vedomostí žiakov vyučovaných s využitím transmisívneho a konštruktivistického prístupu, pričom zistenia by mali prispieť k ďalšiemu nasmerovaniu koncipovania dizertačnej práce.

Kľúčové slová: primárny stupeň vzdelávania. Matematika. Vedomostný test. Kognitívna úroveň. Bloomova taxonómia. Transmisívny prístup k vyučovaniu. Konštruktivistický prístup k vyučovaniu.

Mgr. Jozef SOPOLIGA (TU, Trnava, SK)

Využitie q-metodológie pri skúmaní názorov učiteľov o zavádzaní inovácií v škole

Príspevok predstavuje vývoj a konštrukciu pilotnej verzie nástroja, ktorým budú zisťované názory a presvedčenia učiteľov vo vzťahu k zavádzaniu inovácií v Evanjelickej spojenej škole v Martine, a pilotné dáta získané týmto nástrojom (N=6). Jadrom inovácie je zavádzanie kultúry podporujúcej myslenie (Ritchhart, 2015). Opierajúc sa o konceptuálny model procesu zmeny učiteľa (Stein & Wang, 1988), cieľom štúdie je zmapovať prostredníctvom q-metodológie subjektívne presvedčenia učiteľov o kľúčových prvkoch uvedenej inovácie a v rámci tohto kontextu zistiť, ako chápu svoju rolu učiteľa, akú váhu prisudzujú profesijnej komunite, v ktorej pôsobia, a aká je ich vnímaná profesijná zdatnosť (teacher self-efficacy).

Kľúčové slová: R.Ritchhart, kultúra myslenia, q-metodológia, proces zmeny, vnímaná profesijná zdatnosť, teacher self-efficacy

PaedDr. Žaneta GUŽÍKOVÁ (UK, Bratislava, SK)

Pozície učiteliek a ich špecifiká vo využívaní digitálnych technológií v materskej škole

Digitálne technológie majú veľký potenciál pri riešení mnohých problémov vo vzdelávaní a sú výborným prostriedkom na učenie sa a učenie. Vedecké štúdie poukazujú na nedostatočné využívanie digitálnych technológií zo strany pedagogických zamestnancov a to najmä na úrovni materských škôl. V našej štúdiu identifikujeme, opisujeme, kategorizujeme a interpretujeme do akých pozícií sa učiteľky samé situujú vo využívaní digitálnych technológií a aké sú špecifiká týchto pozícií interpretované učiteľkou materskej školy. Snažili sme sa porozumieť didaktickému uvažovaniu učiteľky o svojom profesijnom rozvoji zameranom na digitálne technológie s využitím fenomenologického interview. Skúmaním sme zistili situovanie sa učieliek do pozície profesionál, pokročilá, začiatočník a odporca digitálnych technológií a špecifiká jednotlivých pozícií. Poukazujeme na dôležitosť profesijného rozvoja učiteľov a zvyšovanie zaangažovanosti riaditeľa školy v oblasti digitálnych technológií.

Kľúčové slová: digitálne technológie, materská škola, učiteľka, výučba

Mgr. Filip FRANK (ZČU, Plzeň, CZ)

Transformace testovací sady úloh z prostředí Lego Mindstorms EV3 do prostředí Scratch

Príspevek sa zaoberá transformáciou sady úloh z disertácie Dr. Baťka. Pôvodná sada úloh bola vytvorená na meranie abstraktného myslenia u žiakov s využitím robotického stavebnice Lego Mindstorms EV3. Jednotlivé úlohy boli analyzované. Pri analýze boli označené požiadavky jednotlivých úloh a označená vzrústajúca náročnosť. Následne boli identifikované úlohy, ktoré je možné pri zachovaní náročnosti a prínosu transformovať z prostredia Lego do prostredia Scratch. Byli identifikované najväčšie problémy a rozdiely oboch prostredí. Niektoré úlohy nebolo možné previesť do prostredia Scratch vôbec. Ako zásadnú pomôcku sa ukázala možnosť použitia tužky, keď objekt, ktorý sa pohybuje po obrazovke zanecháva stopu. Ďakujú tomu je možné kontrolovať, či žiaci s objektom kopírujú presne zadanú trasu. Testovacia sada bude nasadená na základnej škole. Získané výsledky budú analyzované a použité pri spracovaní disertačnej práce. Výsledky budeme ďalej srovnávať s pôvodnými výsledkami, ktoré získal a uverejnil Baťko.

Kľúčové slova: Scratch, Lego Mindstorms EV3, Sada úloh

Mgr. Miroslav ZÍKA (ZČU, Plzeň, CZ)

Imerzní virtuální prostředí jako didaktický prostředek pro výuku studentů učitelství

Virtuálna realita nachádza stále častejšie uplatnenie v tréningu komunikačných a pedagogicko-psychologických dovedností budúcich učiteľov. V rámci disertačnej práce, jejích zámery budú v príspevku predstavené, je na Západočeskej univerzite pod názvom Virtuálna trieda rozvíjano špecifické imerzné prostredie, ktoré simuluje prostredie reálnych školských tried. V príspevku budú prezentované technické parametre a didaktická východiska Virtuálnej triedy, aktuálna verzia Virtuálnej triedy i vize jej rozvoja do budúcnosti. Virtuálna trieda je v súčasnej dobe využívaná na tréning pedagogicko-psychologických dovedností budúcich učiteľov geografie. Studenti a

didaktici poskytujú spätnú väzbu, díky ktorej je nástroj postupne dopĺňovaný o nové prvky (doplňky vybavení triedy, nové typy avatarů, nové akce avatarů, možnost nahrát vlastní prezentaci studentů, nové rozhraní pro nastavení virtuální třídy apod.).

Klíčová slova: virtuální realita, didaktika, terciární vzdělávání, příprava učitelů

Mgr. Stanislava SLOVÁKOVÁ (UK, Bratislava, SK)

Stratégie rozvoja a podpora sebaregulácie učenia sa s dôrazom na spôsob plánovania a realizovania procesu výučby v primárnom vzdelávaní

Podpora sebaregulácie a vnútornej motivácie žiakov je dôležitým činiteľom k zodpovednému učeniu sa. Je potrebné deti a žiakov vzdelávať na to, aby raz, keď opustia jej brány, opustia ich ako pripravení k ďalšiemu stupňu vzdelania. Metódy a techniky, ktoré je možné použiť na motiváciu, to je ten správny a zaručený kľúč k úspechu. Cieľom predkladaného príspevku je skúmať a analyzovať základné stratégie rozvoja a podpory sebaregulácie učenia sa, pričom sa zaoberáme aj otázkami týkajúce sa spôsobu plánovania a realizovania procesu výučby v primárnom vzdelávaní. Zároveň je predkladaný príspevok prezentáciou plánovej etapy výskumu, ktorého predmetom sú učitelia primárneho vzdelávania. Plánovaný výskum je zameraný na spracovanie a vyhodnotenie dát získaných z fókusových interview s učiteľmi na primárnom stupni základnej školy.

Kľúčové slová: sebaregulácia, učiteľ, žiak, primárne vzdelávanie

Mgr. Mária PAPPOVÁ (UKF, Nitra, SK)

Teoretická analýza vzdelávacích potrieb riaditeľov škôl v Slovenskej republike v komparácii so zahraničím

Príprava riaditeľa školy, ktorý je manažérom a súčasne lídrom, sa v mnohých krajinách považuje za kľúčový aspekt rozvoja vzdelanosti. Koncepcia obsahu prípravy na manažovanie vzdelávacích inštitúcií musí zohľadňovať isté špecifiká vzdelávacej inštitúcie. To si vyžaduje úpravu kurikula manažérskej prípravy tak, aby reflektovala reálne požiadavky modernej manažérskej vedy a praxe. Autorka nadväzuje na problematiku manažmentu vzdelávania teoretickou analýzou filozofických a historických východísk rešpektujúc interdisciplinárne aspekty. Poukazuje na aktuálne trendy v príprave manažérov vzdelávania v Slovenskej republike a v zahraničí s akcentom na rozvoj manažérskych kompetencií. V príspevku prezentuje výsledky doteraz uskutočnených výskumov slovenskej a zahraničnej proveniencie zameraných na riešenie predmetnej problematiky.

Kľúčové slová: manažér vzdelávania, interdisciplinárne, filozofické a historické determinanty riadenia škôl, vzdelávacie potreby riaditeľov škôl, profesijné vzdelávanie, požiadavky na kurikulum funkčného vzdelávania, výsledky empirických zistení

Mgr. Evelýn JANEČKOVÁ (TU, Trnava, SK)

Úvod do problematiky latinskoamerického vzdelávania v čase pandémie COVID-19

Latinská Amerika je všeobecne charakterizovaná ako svetový región s výraznými sociálno-ekonomickými problémami a nerovnosťou, čo príchod pandémie ešte viac umocnil. Tieto krajiny vo väčšine prípadov stále možno označovať za rozvojové a teda prislúchajúce ku krajinám globálneho juhu. Napriek tomu ale možno tvrdiť, že práve Latinská Amerika stojí niekde na pomedzí týchto dvoch svetov, pretože „spomedzi všetkých regiónov „Juhu“ je Latinská Amerika kultúrne, jazykovo a historicky najbližšia Európe a ďalším krajinám tzv. prvého sveta, no zároveň zdieľa historickú skúsenosť s rozvojovými krajinami z iných kontinentov“ (Lenghardtová & Paľková, 2012, s. 259). Predmetom tohto príspevku je prehľadová štúdia vybraných, doposiaľ publikovaných výskumov z oblasti problematiky latinskoamerického vzdelávania v čase pandémie COVID-19, s cieľom priblížiť situáciu, ktorej museli tieto krajiny čeliť. Zároveň ide o prezentáciu návrhu kvalitatívneho výskumu dizertačnej práce s názvom *„Vzdelávacie špecifiká a dopady pandémie COVID-19 v Latinskej Amerike.“*

Kľúčové slová: COVID-19, dištančné vzdelávanie, kultúrny kapitál, Latinská Amerika, latinskoamerické vzdelávanie

Bc. Viktória PLÁNKOVÁ (TU, Trnava, SK)

Súvislosti medzi konšpiračnými teóriami a pravicovým autoritárstvom

V príspevku prezentujeme predbežné zistenia diplomovej práce, ktorá sa zameriava na prítomnosť konšpiračných teórií a pravicového autoritárstva u pomáhajúcich profesií. Cieľom výskumu je zistiť súvislosti pravicového autoritárstva na vieru v konšpiračné teórie, a prípadné prepojenie medzi týmito dvoma zložkami u ľudí vykonávajúcich pomáhajúcu profesiu. Ďalším cieľom je zistiť aké vysoké % ľudí s kladným názorom na pravicové autoritárstvo sa zúčastnilo výskumu, a je súčasťou pomáhajúcej profesie. Príspevkom reagujeme na aktuálnu situáciu na Slovensku ktorá je v prípade viery v konšpiračné teórie alarmujúca.

Kľúčové slová: pravicové autoritárstvo, konšpiračné teórie, výskum, pomáhajúce profesie

Bc. Lenka BACHRATÁ

Dialogické vyučovanie ako stratégia hodnotovej reflexie na hodinách ETV

Naša bakalárska práca sa zaoberá prvkami dialogického prístupu vo fáze hodnotovej reflexie na hodinách etickej výchovy. Cieľom práce bolo ujasniť pojem dialogický prístup, definovať a popísať jednotlivé indikátory a princípy, ktoré reprezentujú tento pojem. V teoretickej časti ponúkame vysvetlenie významu a zmyslu dialogického vyučovania vo vyučovaní, popísali sme jeho jednotlivé indikátory a princípy. Okrem toho sa venujeme aj konceptom dialogického vyučovania, ktoré sú popretkávané teóriami L. S. Vygotského a J. Brunera. Aktuálne sa v diplomovej práci zaoberáme participačnými vzorcami žiakov v dialogickom vyučovaní a konkrétne tichými žiakmi, z tejto oblasti sme poskytli zopár definícií a vysvetlení. Nakoniec predstavíme výsledky implementácie dialogického vyučovania pomocou kvalitatívneho výskumu, ktorý sme realizovali v rámci našej témy. Kvalitatívny výskum sme zrealizovali pomocou štruktúrovaného pozorovania videonahrávok, ktorým sme skúmali jednotlivé indikátory dialogického vyučovania, metódou obsahovej analýzy sme zisťovali, ktoré prvky a v akej miere sa na hodinách etickej výchovy vyskytujú. Cieľom nášho výskumu bolo zistiť prevalenciu a charakter prvkov dialogického prístupu na hodinách etickej výchovy. Výsledok výskumu poukazuje na neprítomnosť a nízky výskyt niektorých indikátorov dialogického vyučovania a ponúka objektívnu spätnú väzbu.

Kľúčové slová: dialogický prístup, dialóg, hodnotová reflexia, etická výchova, participačný vzorec, tichí žiaci, analýza videonahrávok

Bc. Michaela TEJBUSOVÁ (TU, Trnava, SK)

Skúmanie zvládania záťažových situácií a odolnosti u študentov sociálnej pedagogiky a vychovávateľstva

Výskumná práca sa zameriava na „Skúmanie zvládania záťažových situácií a odolnosti u študentov sociálnej pedagogiky a vychovávateľstva.“ V teoretickej časti sa zameriavame na definície odolnosti - copingových stratégií ako na zvládanie záťažových situácií. Popisujeme aké sú štýly zvládania záťažových situácií a ako sa vníma odolnosť. Výskumným problémom chceme zistiť pomocou študentov ako oni zvládajú záťažové situácie a aké pocity prežívajú. Cieľom je zistiť s akými pocitmi sa stretli za posledný mesiac, ktoré u nich prevládajú najviac a aj to ako zvládajú stres a čo im v tom najviac pomáha. Na získavanie dát použijeme metódu formou dotazníka, ktorý máme zostavený v papierovej aj elektronickej podobe. Dotazník je zostavený zo základných informácií a dvoch posudzovacích škál. Prvá škála, ktorú skúmame je odolnosť tzv. reziliencia (dotazník Connor - Davidson Resilience Scale) to ako sa cítili za posledný mesiac a druhá škála, ktorú skúmame je čo zvyčajne robia, keď sú pod stresom (dotazník Brief COPE). Výskumná vzorka bude pozostávať zo študentov bakalárskeho aj magisterského stupňa na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave v odbore sociálna pedagogika a vychovávateľstvo. Do výskumnej vzorky sme zahrnuli študentov denného aj externého štúdia. Výsledkami chceme zistiť, aké pocity u študentov prebiehajú, či preferujú zlyhanie, či ich posilňuje zvládanie stresu, či majú kontrolu nad svojím životom a pod. Taktiež aj to čo robia pod stresom, či cítia citovú oporu od iných ľudí, či sa vnímajú ako silní ľudia, či konajú z trucu alebo či sú na seba pyšní pri úspechoch. Zaujímá nás aj to koľko študentov sa zhodne v spoločných odpovediach. V rámci aplikácie do praxe môžeme navrhnúť techniky na zvládanie stresu a ako sa vyrovnáť s odolnosťou so svojimi vlastnými pocitmi.

Kľúčové slová: Copingové stratégie. Štýly zvládania záťažových situácií. Reziliencia. Odolnosť. Študent. Pocity. Stres.